

Polku316

Ikäkaudet ja oppiminen

1 OPPIMINEN JA OPETTAMINEN

Ja teroita niitä lastesi mieleen ja puhu niistä kotona istuessasi ja tietä käydessäsi, maata pannessasi ja ylös noustessasi. Ja sido ne merkiksi käteesi, ja ne olkoot muistolauseena sinun otsallasi. Ja kirjoita ne talosi pihtipieliin ja portteihisi. 5. Mooses 6:7-9

1.1 Vastuu opettamisesta?

Ensisijaisesti vastuu lasten opettamisesta on vanhemmilla. Koti on tärkein paikka oppimiselle ja se mahdollistaa pääsyn myös seurakuntaan. Myös seurakunnalla on vastuu lasten opettamisesta. Seurakunta on kuin ”laajennettu perhe” eli opettamisen velvollisuus koskee meitä kaikkia. Ihanteellista olisi, että koti ja seurakunta yhdessä kantaisivat vastuun uuden sukupolven kasvattamisesta.

Ihminen on kokonaisuus - muutos yhdessä tekijässä vaikuttaa kaikkiin. Ihmisen kehityksen fyysiset, sosiaaliset, psyykkiset ja älylliset tekijät ovat kietoutuneet toisiinsa. Näitä asioita ei voi erottaa toisistaan puhuttaessa hengellisestäkään kehityksestä ja kasvatuksesta. Meidän on huomioitava jokainen lapsi yksilönä. Jokainen kehittyy omaa tahtiaan ja oppii eri tavoin. Vaikka oppiminen on lapselle arkipäivää, pelkkä tieto asioista ei auta eikä kasvata. Lapsen tulee omakohtaisesti ymmärtää asioiden merkitys. Kokemukset ja tekeminen ovat tärkeä osa oppimista. Avainasemassa ovat lapsen omat vanhemmat ja heidän antamansa malli. Seurakunnan tehtävä on tukea vanhempia kasvatustyössä ja sitoutumisessa seurakuntaan. Kun yhteistyö seurakunnan ja vanhempien kesken toimii avaa se samalla mahdollisuudet hyvään oppimiseen. Opetuksesta ei saa tulla rituaalitoimitusta, pakottamista tai tiettyihin malleihin ja tapoihin orjuutusta. Kun opetus lähtee aidosta sydäimestä, voi lapsi ja nuori myös kokea sen kautta siunauksen.

1.2 Opetus kodissa

Kun tarkastelemme lasten kasvatusta juutalaisuudessa huomaamme siellä olevan kiinteän yhteyden vanhempien, perheen ja laajennetun perheen merkitykseen. Juutalaisessa perheessä lapset elivät jatkuvasti lähellä uskonasioita.

Ensimmäinen vierailu temppeliin tapahtui pojilla ympärileikkauksen aikana, eli kahdeksan päivän ikäisenä. Samalla hän sai nimen. Usko ei kuitenkaan rajoittunut johonkin rakennukseen. Kotona kerrottiin Jumalan teoista, se oli osa arkea. Viikoittain vietettiin sapattia, koko perhe kokoontui yhteen. Myös kaikki juhlapyhät muistuttivat Jumalan teoista. Lapset osallistuivat juhliin kysellen ja toimien. Yhdessä ja yksityisesti rukoiltiin erilaisia rukouksia, luettiin katkelmia toorasta ja opeteltiin niitä ulkoa.

Hieman vanhempina (5-10v) pojat alkoivat saamaan erityishuomiota isiltä. Heidät otettiin mukaan miesten omiin juttuihin. Opetusta syvennettiin lapsen kasvaessa. Poikien ollessa 13-vuotiaita he viettivät aikuistumisen merkiksi *bar mitsvaa*. Tällöin poika otti vastuun lain noudattamisesta itselleen. Uskonnollisen itsenäisyyden merkiksi poika lukee tooraa ääneen synagogassa isänsä läsnä ollessa. Juutalaisuudessa lapsista tulee täysi-ikäisiä 13-vuotiaina. Jumalan tunteminen siirtyi näin sukupolvelta toiselle. Onkin hämmästyttävää, miten hyvin juutalaisuus on säilynyt huolimatta siitä, että juutalaiset ovat eläneet vuosisatoja muiden kansojen keskellä.

Kodissa tapahtuu edelleen tärkein hengellinen kasvatusta. Se tapahtuu esimerkin, tekojen ja myös puheiden kautta. Lapsella on aitiopaikka vanhempiensa elämään ja he oppivat luonnostaan vanhempiensa tavat ja arvostuksen kohteet. Jos Jumalan palveleminen näkyy vanhempien elämässä (rukous, Raamattu, seurakunta...) lapset kyllä huomaavat sen. Toisaalta taas jos tekemme ja puheemme viestittävät ettei hengellisyys ole kovin tärkeää, lapset oppivat myös sen.

Tavallinen arkielämämme voi viestittää lapselle siunausta tai kirousta. Sanomme esimerkiksi: ”Jos olet kiltti, Jumala rakastaa sinua, jos tuhma, niin hän ei rakasta” tai ”ei sinusta tule mitään kun teet tuolla tavalla.”?

Hyvät kristilliset tavat opitaan jo lapsena. Iltahartaus ja yhdessä syöminen ruokarukouksiin ne ovat turvallisia rutiineja jotka opitaan kuin itsestään, jos ne kodissa ovat läsnä. Myös kodin tavat viettää juhlia (joulu, pääsiäinen, helluntai, nimenanto, kaste, ja niin edelleen) viestivät vahvasti arvoja lapselle. Perinteissä on vahva voima ja siksi kannattaa vahvistaa kodissa hyviä kristillisiä perinteitä.

1.3 Opetus seurakunnassa

Oppiminen tapahtuu monella eri tavalla.

Sanallinen opetus tarkoittaa, että kerromme lapselle mitä tahdomme hänen oppivan ja miten hän kyseisen taidon tai asian oppii. Siinä lapsi tietää mitä opetellaan ja mitä hyötyä siitä hänelle on. Suullista opetusta voidaan havainnollistaa monin tavoin.

Toiminta ja itse tekemällä oppiminen tarkoittavat, että harjoitellaan taitoja kuvitelluissa, ja myöhemmin todellisissa, tilanteissa. Sellaisia ovat esimerkiksi oman kerhon kokoontumiset, jumalanpalvelukset, tapahtumat esiintymiset tai oma koti. Oppimista voidaan vahvistaa eri tavoin, esimerkiksi laulujen, askartelujen, näytelmien ja leikkien avulla.

Yhteisöllinen oppiminen tarkoittaa, että vuorovaikutuksessa seurakuntaperheen osana lapsi oppii paljon asioita kuin itsestään. Oppiminen tapahtuu käytännön esimerkkien ja esikuvien kautta. Keskeisessä roolissa on ikäluokkien ja sukupolvien välinen vuorovaikutus. Lapsi tarvitsee elämäänsä aikuisia joiden elämässä usko näkyy ja kuuluu. He tarvitsevat myös esikuvia hieman itseään vanhemmista lapsista jotka voivat toimia apuohjaajina tai vierailijoina.

Elämyksellinen oppiminen tarkoittaa tunteiden ja vaikkapa pyhyiden kokemisen kautta oppimista. Oppiminen tapahtuu tilanteissa joissa lapsi kokee tunteita, kuten turvallisuuden pyhän läsnäolon tai itsevarmuuden tunteita. Tällaisia tilanteita on hyvä rakentaa seurakunnan normaaliin viikkotoimintaan sekä esimerkiksi ylistys, rukous ja luonnossa liikkuminen tarjoavat elämyksiä joiden kautta oppia.

Oppimista on hyvä vahvistaa monin tavoin. Vahvistaminen tapahtuu vaikka silloin, kun lapsi pääsee opettamaan oppimaansa taitoa toisille. Tai kun lapsi kokee oppineensa tietyn asian ja siirtyy oppimaan uutta taitoa tai kasvattamaan taito seuraavalle ulottuvuudelle. Siirtymävaiheiden juhlat, joissa jaetaan todistuksia ovat tärkeitä oppimista ja motivaatiota vahvistavia tekijöitä. Sukupolvien välisessä vuorovaikutuksessa oppijan paikalla ovat sekä lapset että aikuiset.

1.4 Kodin ja seurakunnan välinen yhteistyö

Oppiminen ei tapahdu tyhjiössä, vaan se on pysyvä osa elämää. Lapsi oppii sen, mitä näkee ja kokee. Oppiminen ei tapahdu vain oppimista varten varatuissa tuokioissa. Oppiminen on läsnä koko elämässämme niin kotona kuin seurakunnassa.

Vastuullisilla kristityillä vanhemmilla on halu, että heidän lapsensa oppii tuntemaan Jumalan. He ymmärtävät vastuunsa kasvatustehtävässä (Psalmi 78, 5. Mooses 6:1-9, Sananlaskut 22:6). Kenties tärkein kasvatustapa onkin kodin rakkaus ja välittäminen. Positiivisia esimerkkejä syntyy huomaamatta silloin, kun vanhempien jumalasuhteiden on kunnossa.

Vastuullisella seurakunnalla on halu kasvattaa lapset ja nuoret Jumalan, ja hänen tahtonsa tunteviksi. Seurakunnan tehtävä on kertoa ja osoittaa ihmisille millainen Jumala on, ja miten häntä voi palvella.

Koti ja seurakunta tekevät parhaimmillaan saumatonta yhteistyötä kasvatustyössä. Seurakunnan osuus ajallisesti katsottuna jää hyvin rajalliseksi verrattuna siihen, paljonko lapsi viettää aikaa kotona. Seurakunta ei siis voi vastata kaikesta hengellisestä kasvattamisesta. Mutta seurakunta voi tehdä paljonkin vanhempien tukemisessa, jotta he voisivat olla hengellisiä esikuvia omille lapsilleen.

Yhteisen oppimisen ja tuen vahvistukseksi huoltajalle tulee antaa tietoa seurakunnan opetussuunnitelmasta – mitä haluamme lapsen oppivan tänä vuonna. Samalla seurakunnan tulee antaa vanhemmille työvälineitä tukea lapsen oppimista kotona.

Lisäksi voidaan rakentaa oppimisvälineitä myös kotiin. Esimerkiksi Vanhan testamentin aikaan viitan tupsut, vuotuiset juhlat, muistolausekotelot, päivittäiset rukoukset ja niin edelleen muistuttivat Jumalasta arjen keskellä. Tänä aikana joidenkin kodissa lastenhuoneissa on esimerkiksi suojelusenkelitaulu, joka muistuttaa Jumalan varjeluksesta. Tämäkin voi tosin jäädä vain tauluksi, jos lapsi ei koskaan opi rakastavasta Jumalasta, valintojen merkityksestä tai opi rukoilemaan.

Yhteistyön välineitä

Yhteinen suunnittelu

Seurakunta voi kutsua vanhemmat hyvissä ajoin suunnittelemaan tulevaa toimintakautta ja sen oppimistavoitteita. Vanhemmilta voidaan kysyä mikä heidän mielestään on haastavaa tai tärkeää juuri nyt.

Vanhempainilta

Vanhempainillassa käydään läpi ajankohtaisia haasteita ja oppimistavoitteita. Annetaan vanhemmille työvälineitä tukea lapsen oppimista. Keskustellaan vanhempien ideoista ja toiveista. Kehitetään työtä yhdessä.

Vanhempaintoimikunta

Seurakunnassa voi toimia vanhempaintoimikunta, joka on mukana suunnittelemassa kauden toimintaa ja tukemassa lapsityön näyn ylläpitämistä. He ovat myös mukana järjestämässä retkiä ja leirejä.

Viikko- ja/tai kuukausitehtävä

2 Oppiminen eri ikäryhmissä

Seuraavassa käymme läpi joitakin ikäryhmien kehitysvaiheita miettien, miten voimme vahvistaa opetusta kohtaamaan kunkin kehitysvaiheeseen sopivaksi. On huomattava, että mitä nuorempi lapsi, sitä enemmän hänen elämässään tapahtuu pienellä aikajänteellä. Kolmevuotias lapsi on kasvussa hyvin eri tasolla kuin kuusivuotias.

Sylivauva: 0-1-vuotiaat

- vanhemman ja lapsen yhteys: saaminen, antaminen, yhteys
- oppii luottamaan vanhemman apuun (perusluottamus)
- houkuttelu kanssakäymiseen (hymyily, jokeltelu)
- lapsi osaa jo hyvin pienenä odottaa ”hauskaa yhdessäoloa” (”ilmeily, pelleily”)

Vauvana saatu perusluottamus ja kokemukset ovat pohja tuleville vuosille. Se vaikuttaa myös Jumalakuvaan (sylissä pitäminen, ruoan saaminen, hoiva, kosketus, vaipan vaihto..).

Vinkkejä vanhemmille:

- Rukoile ääneen lapsen kuullen. Rukoile lapsen puolesta ja siunaa häntä.
- Laulaa hengellisiä lauluja. Ääneen lausutut rukoukset ja laulut luovat turvallista ilmapiiriä.
- Käykää hengellisissä kokouksissa. Ilmapiirillä kotona ja seurakunnassa on suuri vaikutus. Samoin vanhempien rakkaudellisella suhteella toisiinsa ja Jumalaan.
- Äiti - lapsi tai isä - lapsi musiikkijumppa

Taaperoikä: 1-3-vuotiaat

- uusia taitoja liikkumiseen
- puhe kehittyy kovaa vauhtia
- harjoittelee yhteistyötä muiden kanssa
- oman itsensä hallinta ei vielä aina oikein onnistu -> kiukkukohtauksia
- tarvitsee paljon aikuisen vastuullisuutta, läsnäoloa ja lohdutusta

Vinkkejä vanhemmille:

- Kerro lapselle Raamatun kertomuksia ja omia kokemuksia Jumalan avusta.
- Lue Raamattua ääneen, laula ja opeta rukouksia. Elä uskoa todeksi.
- Pieni lapsi alkaa pikkuhiljaa tutustumaan toisiin ihmisiin. Perhetuttavuuksia on hyvä alkaa luomaan hyvissä ajoin.
- Perhepiiri

Leikki-ikä: 3-6-vuotiaat

- todellisuuden ja sadun raja selkiytyy lapselle pikkuhiljaa.
- samaistuminen omaa sukupuolta olevaan vanhempaan, myöhemmin vähän vanhempaan lapseen, tunne-elämän kehitys.
- perheenjäsenet ja yhdessä tekeminen ovat tärkeitä, tarvitsee myös kahdenkeskistä aikaa vanhempien kanssa. Tarvitsee usein aikuisen ohjausta.
- sosiaalisten taitojen harjoittelemista.
- rajojen etsimistä, säännöissä pysyminen oppimisen kannalta tärkeää.
- alue laajenee, kotipiha ei enää riitä.

Hyödynnä/huomioi näitä opetettavissa aiheissa:

- Lapsi kiinnostunut kehosta ja mistä lapset tulevat.
- Lapsi alkaa neljävuotiaana pohtimaan hyvän ja pahan, sekä oikean ja väärän eroa, sekä erilaisten ilmiöiden syytä ja tarkoitusta.
- Kiitos, kannustus ja onnistumisen huomaaminen ovat tärkeitä asioita. Älä luo liikoja paineita.
- 4-6-vuotiaat eivät yleensä osaa vielä lukea.

Hyödynnä/huomio nämä opetettaessa:

- Lorut, runot, rukoukset, raamatunlauseet, äänensävyt ja -painot. Muistolauseen opettelu eri tavoin, leikkilaulut jne.
- Anna lapsen kysellä ja kertoa omin sanoin, muista myös rajat :)
- Näytelkää/ leikkikää lasten kanssa Raamatun kertomuksia ja opetuksia. Tehkää "raamattuseikkailuja". Roolileikit ovat tärkeitä tämän ikäisille!
- Anna lapsille erilaisia tehtäviä, jotka auttavat hänen huomaamaan kykynsä. Tykkää olla hyödyllinen. (Saksien tai paperin jakaminen, tuolien siirtäminen...)
- Nauttii vapaasta luomisesta. Tehkää mielikuvituksellisia askarteluja, piirustuksia, rakennelmia.
- Ilmaiskaa luovuutta tanssien, leikkien, liikkuen, musiikilla (ns. ylistystanssi, lippujen käyttö)
- Anna mahdollisuus purkaa energiaa. Leikkikää liikunnallisia leikkejä.
- Hassutelkaa, hellitelkää.
- Tehkää tutkimuksia luontoon ja ympäristöön. Tutkikaa erilaisia materiaaleja ja ilmiöitä. Ei tarvitse mennä kauas! Ottakaa mukaan suurennuslasi, kiikarit jne.

Käytännön ideoita 3-6-vuotiaille

Toiminta

Leikkien kautta opitaan toimimaan ryhmissä, opitaan häviämään tai voittamaan ja harkitsemaan asioita. Leikit voivat olla tukemassa myös muistamista (kadonneen lampaan etsiminen). Hassutelkaa ja tehkää asioita, joista lapset nauttivat.

Suunnitelkaa ja tehkää asioita yhdessä jolloin syntyy onnistumisen kokemuksia. Esimerkiksi hedelmäsalaatin teko, piparkakkujen leipominen, pöydän kattaus ja tarjoilu vanhem-

mille.

Luovuus

Nauttii vapaasta luomisesta. Tehkää askarteluja, piirustuksia, rakennelmia. Harjoitelkaa käden hallintaa esim. saksien käyttöä. Teemalliset askartelut muistuttavat opetellusta asiasta (lammas, koru, vene, kukka..). Niihin voi myös liimata opetellun raamatunlauseen. Ilmaiskaa luovuutta tanssien, leikkien, liikkuen, musiikilla. Lapset tykkäävät soittaa erilaisilla rytmisoittimilla. Esimerkiksi värikkäät huivit ja niiden heiluttaminen tuovat lapsille mukavan tavan ylistää Jumalaa. Myös lapset voivat itse valita lauluja esim. nostettavien laulukorttien avulla. Näytelkää/ leikkikää lasten kanssa raamatun kertomuksia ja opetuksia. Tehkää ”raamattuseikkailuja”. Roolileikit (millaista on olla lapsi kehitysmaassa, miten toimin jos minua kiusataan..) ja yhdessä pienissä ryhmissä tekeminen tärkeää. Samaistukaa raamatun sankareihin. Anna lapsille mahdollisuuksia kokeilla erilaisia asioita ja löytää asioita, jotka kiinnostavat häntä. Kannusta lasta kehittymään näissä asioissa.

Elämys

Liikkukaa luonnossa, tutkikaa Jumalan tekoja. Matkaan voitte lähteä vaikka kerhosta tai koko seurakuntana. Tutkikaa erilaisia materiaaleja ja ilmiöitä. Tehkää erilaisia kokeita, käyttäkää suurennuslasia, tutkikaa hyönteisiä ja kasveja jne.

Vieraillkaa vanhainkodissa laulamassa. Kutsukaa vierailulle lähetystyöntekijä ja antakaa mahdollisuus tutustua erilaisiin tavaroihin, makuihin, maisemiin. Tehkää koko seurakuntana perinteitä, jossa vietätte yhteistä aikaa. Esimerkiksi perinteinen valmistelupäivä pääsiäistä varten. Askarrelkaa yhdessä koristeita, siivotkaa, koristelkaa, leipokaa, harjoitelkaa ohjelmaa ja juhlikaa!

Sanallinen opetus

Opetelkaa ulkoa raamatun jakeita ja rukouksia. Laulakaa. Käyttäkää raamattua opetettaessa erilaisia äänensävyjä ja -painoja. Ihmetelkää yhdessä. Hyödyntäkää sanallisessa opetuksessa erilaisia havainnollistamisvälineitä ja tapoja.

Yhteisöllisyys

Anna lapsille erilaisia tehtäviä, jotka auttavat hänen huomaamaan kykynsä. Lapsi tykkää olla hyödyllinen. Lapsi ihailee aikuista ja samaistuu tähän. Olkaa mukana seurakunnan yhteisissä Jumalanpalveluksissa. Harjoitelkaa laulu tai näytelmä ja esittäkää se. Jakakaa seurakunnassa laulukirjoja, siunatkaa vanhempia ihmisiä. Myöhemmin tärkeiksi tulevat itseään hieman vanhemmat lapset. Pyydä aikuisia, nuoria ja vanhempia lapsia tulemaan vierailulle ja kertomaan mitä Jeesus on heidän elämässään tehnyt. Tämän ikäiset lapset tykkäävät sankareista ja sankaruudesta. Huomioi tämä. Kannusta säännölliseen toiminnassa mukana olemiseen (esim. Pyhäkoulu). Juhlikaa saavutusta esim. Kevätjuhla ja joulujuhla. Tehkää koko seurakunnan vuosittainen retki, jossa lapset voivat tutustua eri ikäisiin ihmisiin.

Ikäryhmä: 7-9-vuotiaat

- Koulun alkaminen on uusi iso muutos
- Enemmän erossa vanhemmistaan kuin ennen
- Tapahtuu asioita, joista vanhemmat eivät tiedä
- Joutuu hoitamaan asioita ilman vanhempia
- Lapsi tarvitsee säännöllisen elämänrytmin
- 9-vuotias tyttö saattaa jo huomata muutoksen merkkejä kehossaan

Hyödynnä/huomioi näitä opetettavissa aiheissa:

- Pohtii erilaisia sääntöjä ja hänellä on melko hyvä kuva oikean ja väärän erosta.
- Haluaa olla sankari, seikkailija tai muu ihailemansa ihminen
- Ryhmään kuulumisella, hyväksytyksi tulemisella ja kavereiden mielipiteillä on suuri merkitys. Kaverit merkitsevät entistä enemmän.
- Opettaja on tärkeä auktoriteetti, jopa ihailun kohde.

Hyödynnä/huomioi nämä opetettaessa:

- Innostunut tekemään sopivan kokoisia tehtäviä ja askareita itsenäisesti ja viemään ne loppuun. Hänelle on tärkeää saada kiitosta ja onnistumisen kokemuksia.
- Lapsi pystyy parhaiten ajattelemaan asioita, joita voi itse nähdä, tuntea tai käsitellä
- Lapsi on liikunnallisesti taitava ja aktiivinen. Tässä iässä ollaan usein huimapäisiä ja uhkarohkeita
- Sorminäppäryys kehittyy ja antaa valmiuksia piirtämiseen, kirjoittamiseen, askarteluun tai soittimen soittamiseen.
- Vapaa leikki ja omaehtoinen touhuilu ovat yhä tärkeitä.
- Leikit ja pelit sekä tavaroiden vaihto ovat mieluisia

Käytännön ideoita 7-9-vuotiaille

Toiminta

Älä tee kaikkea itse. Hyödynnä lapsen luontaista tekemisen halua. Älä kuitenkaan jätä lasta yksin tai anna hänelle liian suurta vastuuta. Kerhossa voi olla esimerkiksi eri vastuualueita, joista jokainen huolehtii vuorollansa. Lapset voivat ideoida kanssasi näytelmiä jumalanpalvelukseen tai suunnitella koristelua juhliin ja toteuttaa niitä jne. Vastuuta voi lisätä iän ja kokemuksen myötä. Lapselle on tärkeää saada kiitosta ja onnistumisen kokemuksia. Anna mahdollisuuksia olla esillä ja toisaalta mahdollisuuksia toimia nuorempien kanssa esimerkiksi apulaisena joissain tilanteissa. Leikkien ja pelien tulee olla edelleen tärkeässä osassa toimintaa. Hyödynnä myös tavaroiden vaihtohalua esimerkiksi erilaisiin tempauksiin.

Luovuus

Hyödyntäkää piirtämistä ja askartelua. Anna lapsen oman luovuuden toimia. Tutustukaa erilaisiin soittimiin ja hyödyntäkää niitä esimerkiksi raamatunlauseiden opettelussa. Anna aikaa omaan touhuiluun ja leikkimiseen. Leikkimisen kautta myös monet Raamatun

opetukset ja ihailtujen aikuisten toiminnot (jotka ovat toivottavasti esimerkillisiä uskovia) tulevat todeksi. Anna lasten kehittää omia esityksiä.

Elämys

Lapsityön tulee olla turvallista ja siinä tulee olla rutiineja. Siihen kuuluu kuitenkin myös yllätyksellisyys. Tehkää asioita, jotka poikkeavat normaalista kokemuspööristä (retket, leirit, yhteiset projektit). Hyödynnä lapsen liikunnallisuutta, rohkeutta ja aktiivisuutta. Olkaa seikkailijoita ja sankareita, jotka otatte asioista selvää. Oppikaa millaista on olla Jumalan sankari. Jumalan läsnäolon kokeminen viimeistään tässä vaiheessa on tärkeää!

Sanallinen opetus

Lapsi pohtii tässä iässä erilaisia sääntöjä. Auta opetuksessa lasta kasvamaan ja näkemään merkityksen ja tekojen seuraukset monipuolisesti. Älä käytä opettajan auktoriteettia väärin. Oikealla tavalla ”auktoiteettia” hyödyntämällä saat lapsista kuitenkin esiin sen, mitä he ovat. Anna lasten itsensä kertoa Jumalasta ja siitä mitä hän heille merkitsee. Raamatun henkilöistä ja opettajasta voi tulla tärkeä esikuva.

Yhteisöllisyys

Lapsi tarvitsee konkreettisia asioita. Se mitä nähdään, koetaan ja tunnetaan vaikuttavat syvästi lapseen. On tärkeää olla osa jotakin kokonaisuutta ja päästä tekemään. Myös toisten mielipiteillä on edelleen suuri merkitys.

Ikäryhmä: 10-12-vuotiaat

- Melko tasapainoinen ajanjakso
- Aktiivinen ja sosiaalinen, kiinnostuu uusista asioista
- Voi olla tyytymätön itseensä – toisiin vertailua
- Maailma voi tuntua pelottavalta
- Erilaiset kysymykset heräävät
- Kaipaa kuuntelevaa ja tukevaa aikuista

Hyödynnä/huomioi näitä opetettavissa aiheissa:

- Lasta kiinnostaa maailmankaikkeus, elämän tarkoitus ja kohtalo
- Sopivan kokoisia valintoja ja itsenäisiä päätöksiä
- Turvalliset ja perustellut rajat lapselle, joista pidetään myös kiinni
- Haluaa ilmaista mielipiteensä ja oikeutensa – sääntöjä luodaan ryhmissä. Päätöksiä tehdään äänestämällä tai käyttämällä erilaisia loruja ja rituaaleja

Hyödynnä/huomioi nämä opettaessa:

- Viimeistään nyt lapselle olisi annettava vastuuta kotitehtävistä.
- Oppii asioita parhaiten tekemällä.
- Nauttii yhteisestä toiminnasta, että saa asioita aikaan ja valmiiksi.
- Tärkeä tuntee, että on tarpeellinen ja luottamuksen arvoinen.
- Osaa ajatella johdonmukaisemmin: ”Jos teen näin, siitä seuraa että...”
- Ajattelu kohdistuu konkreettisiin asioihin. Monimutkaisista asioista on vielä hankala hahmottaa kokonaisuuksia.
- Ymmärtää melko hyvin mikä on totta ja mikä tarua
- Nauttivat usein tarinoista, joiden päähenkilönä on nokkela ja kiperistä tilanteista itsenäisesti selviävä lapsi.
- Haluaa hoivata pieniä lapsia tai eläimiä.
- Harrastukset voivat saada aiempaa kilpailullisempia muotoja. Lapsi ehkä haluaa vaihtaa harrastuksiaan.

Käytännön ideoita 10-12-vuotiaille:

Toiminta

Toiminnan on oltava syvällistä ja mielenkiintoista. Jos lapsi ei tässä vaiheessa ole saanut kokea Jumalan todellisuutta ja/tai toiminta on tylsää, menevät muut harrastukset edelle. Lapset voivat olla mukana ottamassa vastuuta pienemmistä lapsista. Ota heitä apuopettajiksi tai vaikka esittämään pienemmille tekemänsä laulun tai näytelmän. Ota lapset mukaan esimerkiksi kerhon sääntöjen tekemiseen. Kun säännöt on luotu yhdessä, niiden kiinnittämistäkin pidetään yhdessä huolta.

Luovuus

Ota lapset mukaan suunnittelemaan kerhon toimintaa, ja esimerkiksi jonkin jumalanpalveluksen ohjelmaa/lasten osuutta. Heillä syntyy hyvin omia ideoita ja osaavat melko itsenäisesti suunnitella näytelmiä ja toteuttaa niitä. Lapsilta syntyy myös omia pöytänukkeja ja

muita apuvälineitä opettamiseen. Tehkää näkyviä asioita, joilla voitte vaikuttaa.

Elämys

Lapsi on kiinnostunut uusista asioista. Laajentakaa reviiriä eri alueilla – kokemuksissa, retkeilyssä, tekemisessä, lähetystyössä.. Esimerkiksi dvd:n kautta voitte nähdä mitä lähetyskentillä tapahtuu, tähtitornissa vieraillemalla maailmankuva laajenee jne.

Sanallinen opetus

Huolehdi, että opetus on ikäryhmälle sopivaa. Jos opetus ei anna lapselle haasteita hän menettää helposti mielenkiinnon. Älä aliarvioi lasta. Hän tarvitsee vahvaa ruokaa.

Yhteisöllisyys

Anna lapsille enemmän yhteistä vastuuta. Tämän ikäiset lapset voivat olla esimerkiksi tekemässä seurakunnan lehteen omia lastensivuja (esimerkiksi kerhon ohjaajan valvonnassa). Lapsen on tärkeä kokea, että on luottamuksen arvoinen. Lapset haluavat osallistua myös seurakunnan yhteisiin rukous-, ja keräyshaasteisiin. He haluavat kokea, että ovat tekemässä yhdessä jotakin, jolla on merkitystä.

Omat kaverit ovat edelleen tärkeitä. Pitäkää huolta yhteishengestä, jotta kaverisuhteet ja luottamus vain paranevat. Edessä on murrosikä ja isot haasteet...

Varhaisnuori: 12-15-vuotiaat

- Toiminnallisuus ja kokeilunhaluisuus.
- Spontaanius ja uusista asioista innostuminen, lyhytjänteisyys.
- Tunteiden ailahtelu, mielialojen vaihtelu, herkkänahkaisuus, arkuus.
- Identiteetti muodostuu usein kaveriporukan kautta.
- Sukupuoliasiat ja vastakkainen sukupuoli kiinnostavat ja hämmentävät.
- Murrosikä alkaa viimeistään (seksuaalinen kehitys, kasvupyrähdykset, kehon aikuistuminen).
- Alkaa ottaa omiin vanhempiin etäisyyttä.
- Päihteiden kokeilu kiinnostaa.
- Sääntöjä kyseenalaistetaan, suhteellistetaan ja niitä vastaan kapinoidaan.
- Kehitykselliset erot ovat suuria. Tyttöjen kehitys poikia edellä.

Hyödynnä/huomioi näitä opetettavissa aiheissa

- Tarvitsee harjoitusta ja syventävää opetusta jo opituissa asioissa ja taidoissa.
- Mielipiteet voivat olla hyvin mustavalkoisia.
- Ajattelu siirtyy konkreettisesta abstraktille tasolle, aikuiseen tapaan ajatella.

Hyödynnä/huomioi nämä opettaessa

- Pystyy tekemään jo melko itsenäisesti asioita ja toimimaan ryhmässä
- Haluaa tehdä ”oikeita töitä” ja saada asioita valmiiksi
- Itsetunto kehittyy kun sitä ruokitaan onnistumisen kokemuksilla
- Seksuaalinen kehitys ja parisuhde ovat tärkeitä opetusaiheita.
- Säännöt ja niistä kiinni pitäminen on haastavaa mutta tärkeää.
- Ystävyyssuhteet muuttuvat syvemmiksi ja pysyvämmiksi. Kaveripiiri ja lojaalisuus sille on tärkeää. Tyttöjen ja poikien porukat.

Käytännön ideoita 12-15-vuotiaille:

Toiminta

Toiminta ei voi olla pinnallista tai näennäistä. Varhaisnuori nauttii saadessaan tehdä oikeita töitä ja vaikuttaa oikeasti asioihin. Seurakunnan toiminnan tulee tarjota mahdollisuus vaikuttamiseen ja käytännön palveluun. Varhaisnuoret voivat aikuisten ohjauksessa jo suunnitella ja toteuttaa palvelutempauksia, musikaaleja, jumalanpalveluksia, vierailuja laitoksiin, rukouskävelyjä, jne. Tärkeää on päästä itse tekemään ja vaikuttamaan. Varhaisnuori on herkkä kritiikille ja siksi hän tarvitsee aikuisten ohjaajien antamaa jatkuvaa vahvistamista suojaamaan asiattomia arvostelua vastaan. Varhaisnuorta tulee opastaa henkilökohtaisen ajan viettämiseen Jumalan kanssa päivittäin. Hän voi jo ottaa vastuuta omasta hengellisestä elämästään.

Luovuus

Varhaisnuorille ei todellakaan tarvitse kattaa seurakunnassa ”valmiista pöytää.” Heidän pitää kyllä kokea olevansa hyväksytyjä ja arvostettuja, mutta liian valmiit jutut voivat turhauttaa. Varhaisnuori tahtoo olla toteuttamassa itseään ja hän voi olla jo hyvin taitava esimer-

kiksi näyttelemisessä, musiikissa tai muissa taiteissa. Seurakunnassa tämän luovuuden olisi annettava kukoistaa ja sitä tulisi ihailla. Varhaisnuoret voivat jo käsikirjoittaa ja toteuttaa näytelmiä, nukketeatteria, sketsejä ja tehdä erilaisia produktioita. He voivat perustaa ylistysryhmiä, bändejä tanssi/koreografiaryhmiä tai toimittaa juttuja ja valokuvia seurakunnan lehtiin.

Monet ovat luovia tekniikan tai käden taitojen alueella. Varhaisnuoret voivat suunnitella ja käyttää valo-, ääni ja lavatekniikkaa. He voivat tehdä internetsivuja, videoita tai powerpoint-esityksiä. He voivat olla mukana sisustamassa tiloja tai esimerkiksi rakentamassa rukoushuonetta. Monien mielissä voi olla luovia tapoja tehdä tuttuja asioita uusilla tavoilla. Mahdollisuuksia on rajattomasti. Seurakunnan tulee vapauttaa tämä luovuus ja varhaisnuoria tukien antaa heille tilaa omien unelmiensa toteuttamiseen Jumalan kunniaksi.

Elämys

Varhaisnuori elää vahvasti tunteella ja hän usein kokee Jumalan ylistyksen ja rukouksen aikana voimakkaita tunteita. Hän on avoin Jumalan työlle ja läsnäololle. Musiikilla on tärkeä osa lähes jokaisen varhaisnuoren elämää ja jopa identiteettiä. Bändien, ylistystapahtumien ja monipuolisen musiikkityön kautta varhaisnuori voi oppia paljon asioita tunteiden ja kokemusten kautta. Erityiset ”pyhät hetket” joissa keskitytään vaikka draaman tai musiikkiesityksen kautta Jumalaan voivat vaikuttaa vahvemmin kuin tuhat sanaa. Myös täydellinen hiljaisuus voi olla vahva elämys.

Leirit, retket ja luonto tarjoavat myös valtavan mahdollisuuden elämyksiin. Retki tunturi-Lappiin tai vaikka läheiselle luonnonsuojelualueelle voi tarjota kokemuksen Jumalan suuruudesta ja voimasta. Leirien yhteysillat ja iltanuotiot saattavat jättää pysyviä positiivisia muistijälkiä tunnemuistiin.

Sanallinen opetus

Huolehdi, että opetus on ikäryhmälle sopivaa. Koska varhaisnuori pystyy ymmärtämään käsitteitä hänelle voi opettaa jo abstraktejakin asioita. Tärkeää tässäkin ikävaiheessa on kerrata aiemmin opittua ja rakentaa uudet asiat jo opitun pohjalle.

Opetuksessa korostuvat kasvu aikuisuuteen ja oikeat valinnat. Seuraavat eettiset aiheet ovat ainakin tärkeitä: Itsetunto, seksuaalisuus, tosi mies/tosinainen, seurustelu, parisuhde, päihteet, oikea ja väärä, omat arvot ja unelmat, tunneäly ja turvataidot. Varhaisnuori miettii jo kysymyksiä: kuka minä olen, mikä on minun paikkani elämässä, mikä on Jumalan tahto minulle. Raamatun opetuksen tulee antaa vastauksia varhaisnuoren kysymyksiin. Heille ei enää riitä Raamatun opetus ilman käytännöllistä sovellusta heidän elämäänsä. Myös pelastusvarmuus, armolahjat, uskosta kertominen

Opetuksen tukena on hyvä käyttää videoklippejä (internetistä saa hyviä), keskusteluja pienemmissä ryhmissä tai isommalla porukalla, näytelmiä, musiikkia ja niin edelleen.

Yhteisöllisyys

Ystäväpiirin merkitys korostuu ja kodin ainakin näennäisesti vähenee. Todellisuudessa varhaisnuori tarvitsee valtavasti omien vanhempien tukea ja mielipiteitä. Mutta ystävät ovat erittäin tärkeitä ja heille ollaan hyvin lojaaleja. Ystäväpiirin muodostumista seurakunnan toimintaan ei voi liikaa korostaa. Varhaisnuorilla pitää olla seurakunnan puitteissa mahdollisuus hengailta oman porukan kesken ja myös tehdä jotain yhdessä. Parhaimmillaan tässä iässä muodostunut ystäväverkosto kestää koko elämän.

Koko seurakunnan yhteiset juhlahetket kuten kevätjuhla, retket, yhteiset jumalanpalvelukset ja illanvietot vahvistavat varhaisnuoren kuulumista osaksi seurakuntaa.

3 OPPIMISEN APUVÄLINEITÄ

3.1 OPETUKSEN HAVAINNOLLISTAMINEN

Tässä on joitain malleja opetuksen havainnollistamiseen. Siihen voi riittää pienikin asia. Toisinaan voi käyttää eri tapojen yhdistelmiä. Hyödynnä myös ympäristöä ja huoneen sisustusta. Tärkeintä on opettajan innostus ja lapsen omakohtaisuus.

OPETUS

Nuket	käsinuket, keppinuket, pöytänuket, sorminuket, tavalliset nuket
Kuvat	valmiit piirustukset, piirtäminen ”Kylli-tädin tyyliin”, diat, valokuvat, piirtoheitinkuvat, lehtikuvat, flanellikuvat, kirjan kuvitus, kartat, dvd elokuva
Näyttely	perinteinen näytelmä, draama, pysäytyskuvat
Ääni	äänitehosteet (suullinen, cd), toistaminen, äänen käyttö, laulu, cd, dvd
Teksti	kirjoitus, peitetekstit, kirjaimien lisäys
Esimerkit	elävästä elämästä, kirjasta, tarinasta

LUOVUUS

Liikkuminen	tarinaliikunta, leikit, kilpailut
Näytelmä	lapset näyttelevät kertomuksen mukana, roolileikit,

TOIMINTA

Käytäntö	opetettavan asian tekeminen käytännössä kerhossa ja koko seurakunnan keskellä, palvelutempaukset, Raamatun tilanteiden eteneminen käytännössä (leipominen, kylväminen, sadonkorjuu, lampaiden ruokkiminen)
----------	--

ELÄMYS

Koskettelu	luonnon materiaali, tavara,
Aistiminen	silmät sidottuna, maistaminen, haistaminen
”rasitus”	retket, seikkailu

YHTEISÖLLISYYS

Juhlat	perinteet, yhdessä tekeminen
Vastuu	otetaan nuoremista vastuuta, avustaminen kerhossa
Palvelu	vastuuta iän myötä lisää – musiikki, raamatun luku, näytelmä, kolehdin keruu, laulukirjojen jakaminen, ovella tervehtiminen, juontaminen jne.

--

3.2 ERILAISIA TAPOJA RUKOILLA

Tässä esimerkkinä on käytettynä rukoilemaan opettamista muutoin kuin tavanomaisen suullisen opetuksen kautta. Tekemisen rinnalla on tärkeää muistaa kertoa myös se, miksi teemme näin. Rukouksen tulisi sisältyä kaikkeen toimintaan, ei vain oppituntina kerran vuodessa.

VINKKEJÄ

- Opeta, että rukouksen ei tarvitse olla pitkä. Opetelkaa lyhyitä rukouksia esimerkiksi ”Kiitos tästä kerhosta.” tai ”Siunaa äitiä ja isää.”
- Rukoile edellä lause kerrallaan – lapset rukoilevat perässä toistaen saman
- Rukoilkaa/kiittäkää niin, että jokainen saa sanoa yhden asian kerrallaan
- Lapset saavat sanoa omia rukousaiheita. Rukoilkaa asioiden puolesta yhdessä
- Rukousaiheet voi kirjoittaa kartongin palasille, joihin laitetaan lyhyet narut. Jokainen lapsi nostaa korista lapun ja rukoilee aiheen puolesta. Kun rukoukseen on tullut vastaus se nostetaan esimerkiksi toiseen kiitosaihe koriin.
- Anna halukkaiden lasten rukoilla itse.
- Opetelkaa ulkoa rukouksia, lukekaa ne yhteen ääneen.
- Opetelkaa rukouksia eri tilanteisiin (pienemmät lapset) :aamurukous, iltarukous, ruokarukous. Viekää ne kotiin perheen hartaushetkiin lasten mukana.
- Rukoilkaa todellisten asioiden puolesta, jos joku sairastaa jne.
- Muistakaa tuoda esille myös kiitosaiheita.
- Ottakaa rukousaiheita, joita muistatte joka kerhossa tms. niin kauan kunnes vastaus tulee. Jos vastausta ei pitkän ajan kuluessa näy, voitte miettiä miksi. Tulisiko jatkaa rukousta, vai oliko vastaus Jumalalta sittenkin ”ei” tai ”odota”.
- Opeta lapsia, kuinka voivat muistaa aihetta myös kotona yksin ja vanhempien kanssa. Askarrelkaa kotiin esimerkiksi rukousaihevihko.
- Aina ei tarvitse rukoilla kädet ristissä... Antakaa vapauden vallita.
- Tärkeintä ei ole jokin asento tai tapa vaan se, että lapset ja nuoret saavat aidosti kokea Jumalan voiman vaikuttavan!! Lapsen rukous on usein täynnä uskoa – varo sammuttamasta sitä malleilla ja orjallisuudella.

OMIA IDEOITA JA AJATUKSIA:

KOHDENNETTU RUKOUS - LAPSET

Esimerkkinä lähetystyön puolesta rukoileminen

Lapsilla itsellään nousee rukousaiheita mieleen helpoiten, kun olette ensin keskustelleet ja antaneet opetusta kyseisestä aiheesta. Kohdistakaa rukous siihen, mitä olette kuulleet ja mistä puhuneet.

Kuvien avulla

Asetetaan lattialle maailman kartta. Etsitään sieltä yhdessä maa, jonka puolesta rukoillaan. Lapset asettuvat polvilleen kartan ympärille ja asettavat kätensä tuon maan päälle. Lattialle voi myös asettaa kuvia maahan liittyvistä asioista. Esimerkiksi lähetystyöntekijä, hallitsija, lapsi. Vuoronperään jokainen (tai osa) nostaa kuvan ylös ja rukoilee lyhyesti esimerkiksi: ”Kiitos Jeesus, että autat ... perhettä lähetystyössä” tai ”Anna hallitsijalle viisautta hallita kansaa oikein”, ja niin edelleen.

Luovasti leikkien

Rukoilemme yksinäisten lasten puolesta, jotka joutuvat asumaan kaduilla. Tuokaa luokkaan pahvilaatikoita ja sanomalehtiä. Kuvitelkaa olevanne katulapsia. Leikkikää ja jutelkaa lapsien kanssa siitä, millaista apua nuo lapset tarvitsevat ja tuokaa tarpeet samalla rukouksessa esille.

Luovasti askarrellen

Askarrelkaa lapsille oma rukous- ja kiitosaihevihko. Liimatkaa ja piirtäkää vihkoon aiheeseen liittyviä kuvia. Rukoustuokiossa jokainen lapsi voi rukoilla yhden rukousaiheen puolesta ääneen.

Kerhotilan seinällä voi olla askarreltu kuva esim. maisema jossa askarreltuja, irrotettavia ilmapalloja (tai vaikka lintuja). Aina kun tulee rukousaihe, se kirjoitetaan ilmapalloon. Kun siihen tulee vastaus, pallo nostetaan ”taivaaseen”.

Konkreettisesti

Jos paikalla on lähetystyöntekijä kertomassa lähetystyöstä, voitte lasten kanssa mennä hänen ympärilleen (jos paljon lapsia niin rinkiin). Lapset voivat kohottaa kätensä työntekijää kohden ja siunata häntä.

OMIA IDEOITA:

KOHDENNETTU RUKOUS - OPITUN VIEMINEN KOTIIN

Esimerkkinä lähetystyön puolesta rukoileminen

Keskustelua ja rukousta askartelun avulla

- Askartelu teeman mukainen (esimerkiksi tyhjästä wc-paperihylsystä tehty nukke)
- Muistolause liimattu askarteluun (esim. Ilm.7:9 alku palmunoksaan nuken kädessä)
 - Mitä teitte kerhossa/pyhäkoulussa?
 - Mitä siellä puhuttiin/mikä tämä askartelu on?
 - Opetellaan yhdessä muistolauseita. (Koko perhe voi opetella yhdessä)
 - Muistolauseeseen voi kirjoittaa viikoittain näkyvälle paikalle (hanki kotiin kehykset sitä varten)
 - Keskustellaan mitä lause tarkoittaa
- Mietitään: Mitä meidän pitää rukoilla, jotta tämä voisi toteutua
 - Tehdään asioista lista
 - Valitaan jokin maa – liimataan kartongille tuon maan lippu, siellä olevan lähetystyöntekijän ja heidän lasten kuva ja rukousaiheita maan puolesta.

Suomessa asuvien ulkomaalaisten puolesta rukoileminen ja ystävystyminen

On hyvä, jos lapsi oppii kohtaamaan ja huomaamaan ulkomaalaisia kotimaassaan. Jos paikkakunnallasi tai ystäväpiirissä on ulkomaalaisia, miettikää perheenä, miten voitte osoittaa heille Jumalan rakkautta (esim. leivotte ja viette heille leipomuksia). Rukoilkaa yhdessä näiden ihmisten puolesta,

Lähetyskentillä olevien lasten auttaminen ja rukoileminen heidän puolesta

Lapsi oppii säästämään rahaa lähetystyötä varten

- kuukauden aikana on pyhäkoulussa kolehti. Raha lähetetään seurakunnan lähetille käytettäväksi paikallisten lasten pyhäkoulutyöhön. Miettikää, miten lapsi voi kotona/isovanhemmilta ansaita tätä rahaa. Tätä varten voidaan askarrella pieni lipas.
- lapset voivat järjestää seurakunnassa pienen kirpputorin, jossa he myyvät jonkun oman lelun tai vaatteen.

Rukoilkaa lähetystyöntekijöiden lasten puolesta. Asioiden puolesta voi rukoilla esimerkiksi yhteisen aterian aikana tai iltahartaudessa.

OMIA IDEOITA:

3.3 MALLEJA PYHÄKOULU KOKOONTUMISEEN

Vapaakirkossa pyhäkouluja alettiin tiettävästi pitämään jo 1880-luvulla. Nämä poikkesivat hengellisesti sisällöllään luterilaisten lukutaitokouluista. Vuonna 1883 järjestettiin pyhäkouluvalmennusta, johon osallistuivat muutkin kuin vapaakirkolliset. Vapaakirkollisella pyhäkoululla on siten ikää jo liki 130 vuotta. Aika muuttuu, mutta pyhäkoulujen perusidea, Jumalan sanan opettaminen ei muutu. Opettamista tulee kuitenkin toteuttaa nykyaikaisin keinoin.

Pyhäkouluissa on vuosien ajan toteutettu perinteistä kaavaa. On huomattava, että jokaisessa seurakunnassa ei välttämättä sama asia toimi. Siksi seuraavana on perinteisestä poikkeavia malleja. Näiden esimerkkien tarkoituksena on kohdata 3-14-vuotiaat lapset ja varhaisnuoret. Pyhäkoulussa on huomioitava, että kaikki jutustelut, laulut, näytelmät, opetus ja tekeminen kohdistuvat samaan aiheeseen. Annetut ajat ovat viitteellisiä. Jokaisessa mallissa on huomioitava lasten ikä. Mallien aikataulut on ajateltu siten, että pyhäkoulu järjestetään 1 ½ kestävän kokouksen aikana.

MALLI 1 – Yhdessä koko seurakuntana

1. Kaikki yhdessä (hengellinen) *Kokonaiskesto noin 30 min.*

A. Kirkkoon tullessa ovella oleva kättelijä kätelee myös lapset.

- tässä tehtävässä voivat toimia myös lapset
- jokainen tulee huomioitua

B. Opetuksen alustus (havainnollistettu) 10 min.

- kaikilla sama aihe kotonakin keskusteltavaksi
- esim. näytelmä, nukke-esitys, heijastetut kuvat ..

C. Todistus tai haastattelu aikuisen, lapsen tai nuoren elämästä tai lähetystietoisku 10 min

- tuo esille Jumalan kunniaa tosielämästä
- vahvistaa aihetta

D. Yhteistä laulua ja/tai bändi, lauluryhmä jne. 10 min.

- toisinaan vastuussa lapset, toisinaan nuoret ja aikuiset
- hyvä, että musiikkia on monipuolisesti
- musiikkiin voi liittää erilaisia elementtejä. Tavalliseenkin hengellisen laulukirjan lauluun voi tehdä liikkeitä tai voidaan hyödyntää vaikka värikkäitä lippuja...
- hyvä paikka yhdessä koko seurakuntana ylistää Jumalaa lauluilla

E. Juontamisessa ja alkurukouksessa voi myös hyödyntää eri ikäisiä

F. Kolehti

- lapsetkin oppivat antamaan

2. Opetus ikäryhmittäin (toiminnallinen)

A. Jutustelua, tietokilpailu alustuksesta, kilpailu tai musiikkia (5-10 min.)

B. Opetuksen syventäminen/ vahvistaminen (1. osiossa oli alustus näytellen tms.) (10 - 20 min.)

- puhuen, askarrella tai vaikka leikin avulla

C. Musiikki, koreografia (5-10 min.)

- Opittuja lauluja voi sitten laulaa/esittää 1. osiossa. Voi sisällyttää myös toimintakanaviin.

D. Toimintakanavat (30 min.)

- Voi olla useampia, eri kerroilla eri toiminto tai pitäydytään jossain hyväksi havaitussa
- Vapaata leikkimistä, pelejä, kädentaidot, jne.

E. Loppupiiri ja rukous(5 min.)

3. Kaikki yhdessä (sosiaalinen)

A. Kirkkokahvit

B. Ehtoolliskokouksessa lapset mukaan ehtoolliselle tai siunattavaksi

MALLI 2

- A. Lapset saapuvat
- B. Tervetuloa ja jutustelua aiheeseen liittyen (maskotit) *10 min.*
- C. Laulu *10 min*
 - teemalaulu, leikkilaulu, ylistyslauluja
 - opetetaan laulamisen ja ylistyksen merkitystä
- D. Rukoustuokio *5 min*
 - - Opetellaan rukousta eri tavoin
- E. Opetus *15 min*
 - sisältää havainnollistamisen, mitä tämä merkitsee lapsen elämässä (näytelmä tms.)
- F. Kolehti (ilmoitetaan tästä vanhemmille hyvissä ajoin)
- G. Musiikkia *10 min*
 - sisältää koreografiaa yms.
- H. Ryhmät ikäryhmittäin ja toimintaa *35 min*
 - Syventävä opetus eri metodein, esim. pienemmille askartelu, isommille tehtävien tekoa
 - rata, jossa syvennetään opetusta
 - toimintapisteitä
 - mehtarjoilu, jne.
- J. Yhteinen loppulaulu ja rukous (5 min)

MALLI 3

Eri ikäryhmät menevät suoraan omiin ryhmiinsä. Muutoin hyödynnetään edellistä runkoa. Vanhemmat lapset (varhaisnuoret) ottavat vastuuta nuoremmista. Heillä voi olla vuorollaan vastuualueita nuorempien luona.

MALLI 4

- Tervetuloa/jutustelua aiheeseen liittyen (5 min.)
- Rukousta (5 min)
- Musisointia (10 min)
- Raamatun opetus havainnollistettuna (20 min.)
- Muistikilpailu opetuksesta (5 min.)
- Muistolauseen opettelu (10 min.)
- Musisointia (5 min.)
- Askartelu tms. toimintaa (30 min.)

OMA MALLI
